

Michael Møllegaard Jessen
Henrik Karl Nielsen

Tjenestemandss- loven

Michael Møllegaard Jessen og Henrik Karl Nielsen
Tjenestemandsløven
1. udgave/1. oplag
© Karnov Group Denmark A/S, København 2021

ISBN 978-87-619-4283-8

Omslag: Sisterbrandt, København
Sats: Integra, Indien
Tryk: Drukarnia WDS Sandomierz, Polen

Denne bog er beskyttet i medfør af gældende dansk lov om ophavsret.
Kopiering må kun ske i overensstemmelse med loven. Det betyder f.eks., at
kopiering til undervisningsbrug kun må ske efter aftale med Copydan Tekst og Node.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Tjenestemandsløven	21
Indledning	37
Offentlig ansættelse	37
Historik	38
Anvendelsen af tjenestemandsansættelser i staten	39
Tjenestemænd i kommuner og regioner	41
Tjenestemandspension	42
Privatisering og ”udlån” af tjenestemænd	43
Misligholdelse og tjenesteforseelser	45
Tjenestemandsløvens disciplinærsystem og undersøgelseskommissioner	45

1. Del: Almindelige bestemmelser

Kapitel 1

Lovens område	53
§ 1	53

Kapitel 2

Ansættelse	59
§ 2	60
§ 3	62
1. Generelt	62
2. Kongeligt udnævnte tjenestemænd	62
3. Hvem ansættes som tjenestemænd?	63
4. Delegation	64
§ 4	65
1. Kriterier for ansættelse som tjenestemand	65
2. Helbredsbedømmelse ved ansættelse	67
3. Fortrinsadgang for handicappede ansøgere	69
4. Straffede ansøgere	71
§ 5	73
1. Generelt	73

2. Offentligt opslag	74
3. Fravigelse af kravet om opslag	75
4. Internt opslag	76
5. Opslagets indhold	77
6. Ansøgerliste	80
7. Ansøgningsfrist og genopslag	80
8. Bemyndigelse	81
§ 6	82
1. Generelt	82
2. Prøveansættelse	82
3. Fravigelser	82
4. Prøvebekendtgørelsen	82
§ 7	87
§ 8	88
1. Generelt	88
2. Bedømmelsen af ansøger	88
2.1. Fremgangsmåden ved bedømmelse	88
2.2. Bedømmelsens indhold	89
3. Førfremmelsesnævn	90
§ 9	92
1. Oversigt	92
2. Krav om ansættelsesbrev	92

Kapitel 3

Tjenestemandens pligter	96
§ 10	96
1. Generelt	96
1.1. Kravet om decorum følger sammenfundsnormerne	99
1.2. Decorumkravet ved ansættelsen	99
1.3. Decorumkravet til chefer	100
1.4. Myndighedens indgriben ved overtrædelse af kravet om decorum	102
1.5. Sammenhængen til § 17 om bibeskæftigelse og § 25 om æreskrænkelser	103
1.6. Sammenhængen til straffelovens §§ 155-157 om embedsmisbrug m.v.	103
1.7. Forbud mod arbejdsstandsning	108
1.8. Hovedhensyn ved decorumvurderingen	110
2. ”samvittighedsfuldt overholde de regler, der gælder for hans stilling”	111

3. ”såvel i som uden for tjenesten vise sig værdig til den agtelse og tillid, som stillingen kræver”	114
3.1. Strafbare forhold	115
3.2. Straffede ansøgere til ledige stillinger	122
3.3. Decorumovertrædelse selvom forholdet ikke er strafbart	123
3.4. Sanktioner ved decorumovertrædelser	125
4. Nærtståendes betydning for kravet om decorum.	128
5. Decorum for privatansatte	130
§ 11	134
1. Generelt	134
2. Ansættelsesområdet	134
3. Midlertidig	134
4. Vederlag	134
4.1. Funktion i højere stilling	135
4.2. Funktion i sideordnet stilling	135
§ 12	136
1. Generelt	137
1.1. Forflyttelse	138
1.2. Anvisning af stilling efter stillingsnedlæggelse	139
1.3. Arbejde under protest	141
1.4. Tid for ansættelsesmyndigheden til at finde en passende stilling	143
1.5. Accept af ikke passende stilling.	143
1.6. Momenter i vurderingen i forhold til tålegrænsen	145
2. Ansættelsesområdet	146
2.1. Tjenestemandskommissionens anbefalinger	146
2.2. Aftale om ansættelsesområder.	147
2.3. Afgørelser om ansættelsesområde.	148
2.4. Udlån til aktieselskaber	149
3. Forandringer i sine tjenesteforretningers omfang og beskaffenhed, der ikke ændrer tjenestens karakter	152
4. Passende stilling	155
4.1. Tjenestemandskommissionens definition	155
4.2. Uddannelse	155
4.3. Alder	157
4.4. Helbredstilstand.	158
4.5. Status	159
4.6. Administrative reformer	162
5. Overtagelse af stilling inden for ansættelsesområdet.	163

6. Overtagelse af stilling uden for ansættelsesområdet	165
7. Helbredsbegrundet overtagelse af anden stilling	166
8. Åremål	167
§ 13	168
1. Generelt	168
2. Kommissionsbetænkningen	168
3. Omflytningsnævnet	168
§ 14	170
1. Generelt	170
2. Tjenestebolig	170
3. Forbrug	171
4. Boligen udgør en del af lønnen	171
4.1. Boligbidrag	172
4.2. Nedlæggelse af tjenestebolig	173
4.3. Forvaltningsloven	173
§ 15	175
1. Generelt	175
2. Lejebolig	175
§ 16	177
1. Generelt	177
1.1. Efter ansøgning	177
1.2. Tjenstemandsregulativerne	178
2. Fritagelse	178
2.1. Ombudsbekendtgørelsen	178
2.2. Lønafkortning	179
2.3. Tjenstemanden modtager vederlag for ombuddet	179
2.4. Tjenstemanden modtager ikke vederlag for ombuddet	180
3. Frihed i forbindelse med vidneindkaldelse	180
§ 17	182
1. Generelt	182
1.1. Tjenstemandskommissionens overvejelser	184
1.2. Tjenstemandsregulativerne	186
1.3. Overenskomstansatte	186
1.4. Sanktioner ved overtrædelse	187
2. Bibeskæftigelsens omfang	188
3. Bibeskæftigelsens karakter	189
3.1. Ombudsmandspraksis	190
3.2. Tjenstemænd ansat i kontrolinstanser	191
3.3. Anmeldelsespligt for chefer	194

§ 18	195
1. Generelt	195
2. Ekstrahonorering	195

Kapitel 4

Suspension, disciplinærfølgning og injuriersøgsmål	197
Sagens gang	197
§ 19	201
Foreløbige reaktioner	201
§ 20	208
Indledning	208
Tjenesteforseeelser	210
Tjenstlig afhøring	213
Forhørslederen	215
§ 21	218
§ 22	222
§ 23	224
Indledning	224
Udgiftsloft	226
Godtgørelse af udgift til bisidder efter ikendelse af disciplinærstraf	226
Bisidderens honorering	229
Forhørslederens udtalelse om godtgørelse af udgift til bisidder	229
§ 24	231
Indledning	231
1. Advarsel	233
2. Irettesættelse	235
4. Bøde	236
3. Overførelse til andet arbejde	236
5. Degradation	237
6. Afskedigelse	237
§ 25	239
1. Generelt	239
2. Fralægge sig beskyldningen ved dom	239
3. Udgifter til injuriersag	241

Kapitel 5

Afsked	242
§ 26	243
1. Afskedigelseskompetencen	243

2. Kongeligt udnævnte tjenestemænd	243
3. Andre tjenestemænd	243
4. Prøveansatte og åremål	244
§ 27	245
1. Generelt	245
2. Varsel	245
2.1. Kortere varsel	246
2.2. Prøveansatte	246
2.3. Særlige forhold i Forsvaret i krigstid m.v.	246
3. Tilbagekaldelse af afskedsbegæring	247
4. Fratrædelsesaftaler	249
5. Opsat pension	250
§ 28	251
1. Generelt	251
2. Diskretionær afsked	254
2.1. Pensionsretlig beskyttelse og økonomisk kompensation	254
2.2. Begrænsninger i ansættelsesmyndighedens skøn	256
3. Afskedigelse begrundet i uegnethed	258
4. Afskedigelse begrundet i samarbejdsvanskeligheder	262
5. Andre diskretionære reaktioner	267
6. Afskedigelse begrundet i sygdom	271
6.1. Svagelighedspensionering contra fraværsuegnethed	272
6.2. Sagens gang	274
6.3. Tilskadekomst	276
6.4. Omplacering frem for svagelighedspensionering	276
6.5. Disciplinær afsked eller svagelighedspensionering?	278
7. Forligsmæssig fratræden og fratrædelsesaftaler	279
8. Procedurefordrejning	282
9. Ansættelsesmyndighedens varsel	287
10. Forkortet varsel	290
11. Åremål	291
§ 29	292
1. Generelt	292
2. Domstolene og folkekirken m.v.	292
3. Pension	292
§ 30 (Ophævet)	293
§ 31	294
1. Generelt	294
2. Høring	295
2.1. Alder	295

2.2. Tjenstligt forhør	296
2.3. Høringstidspunktet	296
2.4. Udvidet høring	297
3. Forligsmæssig fratræden	299
4. Pensionsretlig udtalelse	300
§ 32	303
1. Generelt	304
1.1. Tjenestemandskommissionens betænkning	305
1.2. Prøvelsetemaerne for domstolene	306
2. Retsvirkningen af stillingsnedlæggelse	307
2.1. Afskedigelse med rådighedsløn og pension	307
2.2. Kan tjenestemanden kræve sig omplaceret ved stillingsnedlæggelse?	307
3. Årsagssammenhæng mellem stillingsnedlæggelsen og afskedigelsen	308
3.1. <i>U 1997.728 H – ”Aalborg Festival”</i>	309
3.2. Omgåelse – camoufleret stillingsnedlæggelse	311
3.3. Bevillingsmæssig hjemmel	311
4. Administrative reformer	312
4.1. <i>U 2005.2796 H – ”Skattesamarbejdet på Fyn”</i>	312
4.2. <i>U 2011.551 H – ”Skattereformen”</i>	313
5. Stillingsændringer, der må sidestilles med stillings- nedlæggelse	316
5.1. Definition	316
5.2. <i>U 2020.1280 H – ”Bogholderen i Tasiilaq”</i>	316
5.3. Andre sager	319
6. Særligt om chefer	320
6.1. Reduktion af ledelsesansvaret	320
6.2. Fratagelse af ledelsesansvaret	326
6.3. Chefstillingen får udvidet ansvarsområdet væsentligt – ny stilling?	329
7. Særligt om specialister	330
8. Hvilke løndele indgår i rådighedslønnen?	331
8.1. <i>U 2006.1468 H – arbejdstidsrelateret tillæg contra fast påregnelig løndel</i>	332
8.2. Arbejdstids- og arbejdsbestemte tillæg	334
8.3. Rådighedstillæg	336
9. Åremål	338
10. Anvisning af stilling i rådighedsperioden	339
11. Rådighedsløn indtil til pligtig afgangsalder	340
12. Sygdom og uegnet	342

13. Standsning af udbetaling af rådighedslønnen	344
14. Ventepenge	345
 <i>Kapitel 6</i>	
Særbestemmelse om prøveansatte	346
§ 33	347
1. Generelt	347
2. Tjenestemandens varsel i prøvetiden	347
3. Ansættelsesmyndighedens varsel i prøvetiden	347
4. Fravigelse af § 26, stk. 2, 2. pkt., § 31, stk. 2, samt § 32.	349
 <i>Kapitel 6 A</i>	
Særbestemmelser om åremålsansættelse	350
§ 33 a	352
1. Generelt	352
2. Kongelig udnævnelse	352
§ 33 b	353
1. Generelt	353
2. Dommere og tjenestemandsansatte jurister	353
§ 33 c	354
1. Generelt	354
2. Genansættelse (fortsat ansættelse)	354
3. Objektive forhold	355
§ 33 d	356
1. Generelt	356
2. Åremålsaftalen	356
 <i>Kapitel 7</i>	
Særbestemmelse om dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved domstolene	358
§ 34	359
1. Varig ansættelse	359
2. Aldersgrænsen for dommere og tjenestemandsansatte jurister	359
3. Dommere	360
4. Tjenestemandsansatte jurister	360
 <i>Kapitel 8</i>	
(Ophævet)	362
§§ 35-39 (ophævet)	362

Kapitel 9

Særbestemmelser om folkekirkens tjenestemænd	363
§ 40	364
1. Fravigelser	364
2. Kirkeministerens kompetence	364
3. Skriftlig bedømmelse	364
§ 41	365
1. Generelt	365
2. Pligtens omfang	365
3. Vederlag	365
3.1. Funktion i højere stilling	365
3.2. Funktion i sideordnet stilling	366
§ 42	367
1. Generelt	367
2. Forskelle mellem § 42 og § 12	367
§ 43	368
1. Generelt	368
2. Afskedigelse efter tjenstemandslovens § 43 eller efter § 28	369
§ 43 a	372
Generelt	372
§ 44	373
1. Generelt	373
2. Gejstlige læresager	373
2.1. Præsteretten	374
2.2. Bisperetten	375
2.3. Gejstlig læresag eller disciplinærforseelse?	375

2. Del: Løn- og andre ansættelsesvilkår*Kapitel 10*

Forhandlings- og organisationsforhold	378
§ 45	379
1. Fastsættelse af løn- og ansættelsesvilkår ved aftale	379
2. Forholdet til funktionærloven	379
3. Forholdet til ansættelsesbevisloven	380
4. Ret til ferie	381
5. Centralorganisationernes ”forhandlingsret”	381
6. Forhold der bestemmes ved lov	383

§ 46	385
Lovgivning i tilfælde af manglende aftale	385
§ 47	387
Aftaler om forhold uden for § 46	387
§ 48	388
1. Området uden for aftalesystemet	388
2. Forhandling forud for lovgivning m.v.	388
§ 49	391
Centraliserede forhandlinger	391
”Forhandlingsretten”	392
Udviklingen i organisationsforholdene	393
Overenskomstområderne	393
Samlet repræsentation gennem centralorganisationerne	394

Kapitel 11

Lønningsrådet	395
§ 50	396
§ 51	397

Kapitel 12

Tjenestemandsretten	398
1. Tjenestemandsretten	398
2. Kollektiv eller individuel forfølgelse?	399
3. Interessekonflikt	400
4. Baggrunden for oprettelsen af Tjenestemandsretten	400
5. Udvidelse af Tjenestemandsrettens funktionsområde	401
§ 52	402
1. Generelt	402
2. Skatteministeren beskikker dommere	402
3. Embedsperiode for dommere udpeget af retspræsidenten	403
4. Øvrige dommere	403
5. Undladelse af beskikkelse	403
§ 52 a	404
Tjenestemandsrettens sammensætning	404
§ 52 b	405
Dommernes habilitet	405
§ 53	407
1. Generelt	408
2. Overtrædelse og fortolkning af aftaler	409
3. Kollektiv overtrædelse af § 10	411
3.1. Regulær arbejdsnedlæggelse	412

3.2. Maskeret arbejdsnedlæggelse	415
4. Tjenestemandens rettens kompetence	417
§ 53 a	419
1. Bodspålæg til aftaleparten	419
2. Bod	419
§ 54	422
1. Generelt	422
2. Pålæg	422
3. Sanktioner	423
3.1. Advarsel og irettesættelse	423
3.2. Bøde	425
4. Organisationsansvar	427
§ 54 a	429
1. Procesparter i Tjenestemandens retten	429
2. Procesparter i fortolkningssager	429
3. Procesparter i overtrædelse af § 10	429
4. Sager om individuelle sanktioner ved kollektiv overtrædelse	429
5. Rettergangsfuldmægtig	431
§ 54 b	432
§ 54 c	433
1. Generelt	433
2. Kravene til klageskriftet	433
§ 54 d	434
1. Generelt	434
2. Forkyndelse	434
3. Svarkriftet	434
§ 54 e	435
§ 54 f	436
§ 54 g	437
§ 54 h	438
§ 54 i	439
§ 54 j	440

3. Del: Forskellige bestemmelser

Kapitel 13

Personlige tillæg	442
§ 55	443
1. Generelt	444
2. Overtagelse af anden passende stilling	445

2.1. Tjenestemandslovens § 12	445
2.2. Nedrykning i anden stilling	445
3. ”anden årsag, der ikke kan tilregnes den pågældende”	449
4. ”bevarer lønnen i den hidtidige stilling”	451
5. Lønbegrebet (garantiens indhold)	452
6. Anciennitetsbetingede lønstigninger	456
7. Lønmæssig placering på nedrykningstidspunktet	456
8. Lønreguleringer	457
9. Overgang til lønnen i den nye stilling	457
 <i>Kapitel 14</i>	
Lønforskud og lønforskrivning	458
§ 56	459
1. Generelt	459
2. Bekendtgørelsen om lønforskud	459
§ 57	460
1. Generelt	460
2. Bekendtgørelsen om lønforskrivninger	460
 <i>Kapitel 15</i>	
Tjenestefrihed m.v.	461
§ 58	462
1. Generelt	462
2. Bemyndigelse til skatteministeren	462
2.1. Formål med orloven	463
2.2. Tjenestemandsregulativerne	463
3. Tjenestefrihed uden løn	463
4. Tjenestefrihed og nedsættelse af arbejdstiden uden lønreduktion	464
4.1. Organisationsarbejde	464
4.2. Uddannelsesorlov	465
4.3. Borgerligt ombud	465
4.4. Juridiske kandidaters bibeskæftigelse på advokatkontor	466
4.5. Genindtræden efter orlov	466
§ 58 a	468
1. Generelt	468
2. Bekendtgørelse om ret til tjenestefrihed	468
§ 58 b	470
1. Generelt	470
2. Medarbejdergrupper	470
3. Forsvaret	471

<i>Kapitel 15 A</i>	
Ansættelse af personer uden dansk indfødsret	473
§ 58 c	474
<i>Kapitel 15 B</i>	
(Ophævet)	475
§ 58 d (Ophævet)	475
4. Del: Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser	
§ 59	477
1. Ikrafttræden	477
2. Ventepenge	477
§ 60	478
Bilag	
Grundloven	480
Tjenestemandspensionsloven	481
Tjenestemandsregulativ af 2008 for kommuner inden for KL's forhandlingsområde	495
Tjenestemandsregulativ for ansatte i regionerne	529
Litteraturliste	553
Afgørelsesregister	557
Stikordsregister	563